

L'últim mono és el dietari d'un traductor que acull a ca seva el que espera que sigui l'últim mono del seu fill heroïnòman. El títol evoca també el paper reculat del traductor en el nostre sistema literari. La novel·la ha aparegut alhora en català i castellà: "No hi ha original ni traducció, hi ha dos originals, jo sóc un escriptor i un traductor bilingüe", afirma Todó.

—Aquest llibre és el seu retorn després d'*El mal francès* (2006, Premi Josep Pla) i també hi utilitza la fórmula del dietari...

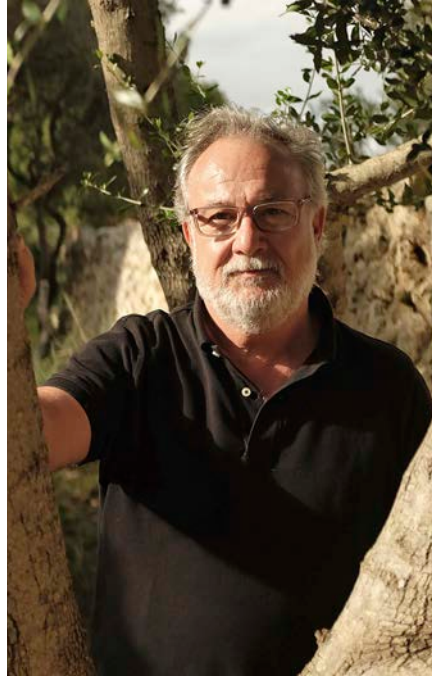
—El projecte, a l'inici, era parlar dels traductors. Durant aquests gairebé deu anys que no he escrit he traduït molt. Aquesta és la ficció d'un traductor que escriu un dietari, una experiència. Ell és l'últim mono en la cadena del llibre. I d'aquí em va venir el títol. L'altra accepció de la paraula mono, com a síndrome d'abstinència, em va venir després.

—Per tant, la primera idea era referent al traductor?

—Sí. La gent es pensa que ets l'últim mono, però en realitat tu estàs escrivint un llibre. Aquesta novel·la la veig emparentada amb una altra més antiga meua, *L'adoració perpètua*. La creació d'un personatge fictici es fa a partir d'aquest discurs en primera persona. En els dos casos és un personatge una mica tocat del bolet, que parla de la seva experiència del món, que és falsejada. Té una visió del món una mica alterada.

—Hi ha una crítica a l'èxtasi i la llibertat sense límits del 68...

—A mi no m'han agradat això dels porros ni les drogues. La meua consciència no m'agrada que l'alterin, m'agrada tal com és. Però era una cosa de l'època, de mitjan dels 70. I els porros i les rialles i els discos repetits i el rotllo de gallina i de conill... I després l'atracció, que no és meua sinó molt general, pels sectors més marginals de la societat. L'orgull que sentíem en entrar al Jazz Colon un dimecres i imaginar-nos que érem com ells. No érem com ells. Després agafàvem un taxi i tornàvem al carrer de

Lluís Maria Todó

«L'esnobisme, el tenen els burgesos però també les porteres i els pagesos»

Professor emèrit a la Facultat de Traducció i Interpretació de la Universitat Pompeu Fabra, **novel·lista i traductor**, Lluís Maria Todó (Barcelona, 1950) torna, **després de nou anys sense publicar**, amb la novel·la *L'últim mono* (Club Editor).

Entrevista d'Anna Ballbona

L'últim mono

LLUÍS MARIA TODÓ

Club Editor
Barcelona, 2015
Novel·la, 251 pàgines

Muntaner. Però ens semblava que era purgar aquest terrible pecat que era ser burgès, fruit de la mala consciència de pertànyer a una classe que ens han ficat al cap que és culpable de tots els mals del món.

—La novel·la fa caure aquestes caretes...

—Un altre tic cultural absurd és donar totes les culpes de tot a la burgesia. L'esnobisme el tenen els burgesos però també les porteres i els pagesos. Tothom va d'algun grup social que considera superior al seu. És tot imaginari. La burgesia, com totes les classes, té les seves coses bones i dolentes.

—L'heroïnòman d'on surt?

—A la meua generació tots vam conèixer gent que es va enganxar amb l'heroïna i vaig perdre amics per la sobredosi o per la sida. Però a la meua família no li va tocar. És rigorosament tret de la realitat aquell suposat cosí meu, que no ho era, que es va prendre una herba, l'estramoni, que és a Montjuïc, i es va tornar boig per sempre.

—De retruc, el trio familiar i d'estima que formen l'ex-dona del protagonista, ara lesbiana (personatge vagament inspirat en l'ex-dona de Todó, la també escriptora Margarita Ballester), l'home i el fill heroïnòman, la novel·la sembla normalitzar altres tipus de família...

—Sí, això m'agrada molt i em sembla un avanç. La meua família és una família irregular. Vaig estar casat, tinc dos fills, tinc cinc néts, convisc amb un noi, tinc una excel·lent relació amb la meua ex-dona, amb els meus fills, amb els meus néts. El meu company, també. És una família diferent de moltes i això em sembla una cosa molt positiva. Tots som molt més feliços així i la felicitat és l'única moral vàlida en aquest món.